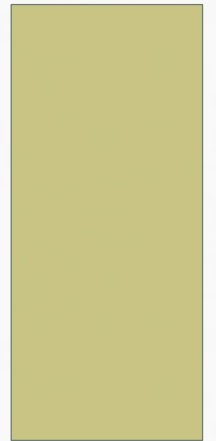

TEMA 20. ELS RECURSOS (II)

Dret Processal III
Raquel Borges Blázquez

CONTINGUT

RECURS DE CASSACIÓ

- I. Característiques generals
- II. Legitimació
- III. Resolucions recurribles
- IV. Motius de cassació
- V. Procediment

I. RECURS DE CASSACIÓ

Regulació legal → Títol II, llibre V, art. 847 a 906 LECrim

- **Funció**: servir d'instrument de tutela dels drets i els interessos de les parts + protecció de l'ordenament jurídic complint una tasca unificadora en la interpretació i l'aplicació de llei.
- És un **recurs extraordinari** que sols es concedeix contra determinades resolucions i per determinats defectes de fons i de forma regulats taxativament per la llei.
- El coneixement d'aquest recurs s'atribueix amb exclusivitat a la **sala segona del TS**.

CARACTERÍSTIQUES GENERALS

- Recurs devolutiu.
- Recurs extraordinari.
- Els motius han de ser objecte d'interpretació restrictiva.
- L'àmbit de coneixement del TS queda limitat al que les parts li sotmeten en la formalització del recurs.
- L'efecte suspensiu es fa dependre de qui recorre i del sentit de la sentència recorreguda:
 - a) L'efecte suspensiu no es produeix si la ST recorreguda és absolutòria i el condemnat està pres preventivament; ha de ser posat en llibertat (art. 861 bis *in fine*).
 - b) Sí que es produeix si la ST és condemnatòria; no es pot executar pena ni mesura de seguretat sinó en virtut de ST ferma (art. 3.1 CP).
- Efecte extensiu (art. 903 LECrim).
- Les sentències dictades en cassació: irrecurribles.

LEGITIMACIÓ

- **Ministeri fiscal.**
- Els qui hagen sigut **part en el procés**.
- Els qui, sense ser-ho, siguen condemnats en la sentència (entitats responsables d'assegurança obligatòria).
- Els **hereus** de tots dos.
- Els **actors civils** (legitimació limitada al que puga afectar les restitucions, reparacions i indemnitzacions).
- Tercers **afectats pel decomís i que intervenen en el procés penal** (circumscribida als pronunciaments que afecten directament els seus béns, drets o situació jurídica - art. 803 ter c).

II. RESOLUCIONS RECURRIBLES

a) INTERLOCUTÒRIES (*AUTOS*) RECURRIBLES

b) SENTÈNCIES RECURRIBLES

1. Per infracció de llei i per trencament de forma.
2. Per infracció de llei.
3. Per a unificació de doctrina.
4. Per infracció de precepte constitucional.

a) INTERLOCUTÒRIES RECURRIBLES EN CASSACIÓ

✓ Únicament per infracció de llei (art. 848).

a) Resolucions interlocutòries per a les quals la llei autoritza aquest recurs de manera expressa.

b) Resolucions interlocutòries definitives dictades en primera instància i en apel·lació per les AP o per la sala penal de l'AN quan:

1. Comporten la finalització del procés per falta de jurisdicció o sobreseïment lliure i
2. La causa s'haja dirigit contra l'encausat mitjançant una resolució judicial que comporte una imputació fundada.

b) SENTÈNCIES RECURRIBLES EN CASSACIÓ

- Totes les ST dictades en processos per delictes (ja siga en apel·lació ja siga en primera instància).
- Excepcions
 - Delictes lleus (art. 977).
 - Quan la sala penal del TS conega directament de l'assumpte per aforament (art. 57.1 LOPJ).
 - ST en les quals en apel·lació el tribunal *ad quem* es limita a declarar la nul·litat de les sentències emeses en primera instància sense entrar en el fons de l'afer (art. 847.2).
- En tot cas, cal diferenciar els motius en què es pot fonamentar el recurs (els motius es limiten a mesura que es redueix la gravetat de les infraccions).

***b)* SENTÈNCIES RECURRIBLES EN CASSACIÓ**

a) Sentències recurribles en cassació per infracció de llei i per trencament de forma:

- ST dictades en única instància per la SCP TSJ.
- ST dictades en apel·lació per la SCP TSJ.
- ST dictades en apel·lació per la sala d'apel·lació de l'AN.

b) Sentències recurribles en cassació per infracció de llei (art. 849.1):

- ST dictades en apel·lació per les AP.
- ST dictades en apel·lació per la sala penal de l'AN.

c) Sentències recurribles en cassació per a unificació de doctrina:

- ST dictades en apel·lació per les AP en matèria de menors.
- ST dictades en apel·lació per la sala penal de l'AN en matèria de menors.

III. MOTIUS DE CASSACIÓ

- a) Per infracció de llei.
- b) Per trencament de forma.
- c) Per infracció de precepte constitucional.
- d) Per a la unificació de doctrina.

a) PER INFRACCIÓ DE LLEI ART. 849 LECRIM

1. **Infracció de precepte penal de caràcter substantiu o una altra norma jurídica del mateix caràcter** que haja de ser observada en l'aplicació de la llei penal.
2. **Error en l'apreciació de la prova, basat en documents que figuren en les actuacions i que demostrin l'equivocació del jutgador sense ser contradits per altres elements de prova:**
 - Únicament prova documental (excepte informes pericials).
 - El document ha de ser per si mateix demostratiu de l'error comès que es denuncia.
 - Els elements reflectits en el document no han de ser contradits per altres elements probatoris.
 - L'error acreditat ha de ser rellevant.

b) PER TRENCAMENT DE FORMA EN EL PROCEDIMENT (ART. 850)

- 1. Denegació d'alguna diligència de prova que, proposada dins del termini i en la forma escaient per les parts, es considere pertinent.**
 - Req. formals → prova proposada dins del termini i en la forma escaient, denegada en el moment de proposar-la, formulada l'oportuna proposta, s'hagen fet constar les preguntes que volia formular al testimoni.
 - Req. de fons → prova pertinent, necessària, possible i que el fet de no fer cause indefensió.
- 2. Quan s'haja omès la citació del processament, la del responsable civil subsidiari, la de la part acusadora o la de l'actor civil per a la compareixença en l'acte del judici oral, tret que aquestes parts hagen comparegut dins del termini, cas en què es consideren citades.**
- 3. Quan el president del tribunal no permeta que un testimoni responga, ja en audiència pública, ja en alguna diligència que es practique fora, a la pregunta o preguntes que li dirigeixen tot i ser pertinents i de manifesta influència en la causa.**
- 4. Quan es desestime qualsevol pregunta per capciosa, suggestiva o impertinent, tot i no ser-ho en realitat, sempre que tinga veritable importància per al resultat del judici.**
- 5. Quan el tribunal haja decidit no suspendre el judici per als processaments compareguts, en el cas de no haver-hi concorregut algun acusat, sempre que hi haja causa fundada que s'opose a jutjar-los amb independència i no s'haja emès declaració de rebel·lia.**

B) PER TRENCAMENT DE FORMA EN LA SENTÈNCIA (ART. 851)

1. **Quan en la sentència no s'expressi de manera clara i terminant quins són els fets que es consideren provats**, o hi haja manifesta contradicció entre aquests fets, o es consignen com a fets provats conceptes que, pel caràcter jurídic, impliquen la predeterminació de veredicte.
2. **Quan en la sentència només s'expressi que els fets al·legats per les acusacions no s'han provat**, sense fer relació expressa dels que siguen provats.
3. **Quan la sentència no resolga tots els punts** que hagen sigut objecte de l'acusació i defensa.
4. **Quan es castigue per un delictes més greu que el que haja sigut objecte de l'acusació** si el tribunal no ha procedit com determina l'article 733.
5. **Quan la sentència haja sigut dictada per menys nombre de magistrats que l'assenyalat en la llei** o sense la concurrència de vots conformes que la llei indica.
6. **Quan haja concorregut a dictar sentència algun magistrat** la recusació del qual, intentada dins del termini establert i en la forma escaient, i fundada en causa legal, s'haja rebutjat.

C) PER INFRACCIÓ DE PRECEPTE CONSTITUCIONAL. ART. 852 LECRIM

- Quan s'estime produïda la **infracció d'un precepte constitucional** (de caràcter processal o material).
- Són al·legables totes les infraccions que afecten principis, drets o garanties processals constitucionals (igualtat, publicitat...).
- Adquireix protagonisme particular la **infracció del dret a la presumpció d'innocència**. Paràmetres per a determinar el respecte d'aquesta presumpció:
 - Mínima activitat probatòria.
 - Incriminatòria o de càrrec.
 - Practicada amb totes les garanties constitucionals.
 - Valorada segons les regles de la sana crítica.

d) PER A LA UNIFICACIÓ DE DOCTRINA

➤ EN MATÈRIA DE MENORS

- Sentències dictades en apel·lació per les AP o per la sala penal de l'AN.
- **Unificació de criteris interpretatius** per tal d'evitar pronunciaments contradictoris sobre fets i circumstàncies valoratives del menor, en les ST dictades en apel·lació per l'AP o l'AN entre si o amb ST del TS.
- Se circumscriu a quan s'haja imposat al menor una mesura d'internament **en règim tancat**.
- Substanciació i resolució: remissió al recurs de cassació ordinari.
- Pot promoure'l el **fiscal i qualsevol de les parts**.
- L'estimació del recurs només incideix en la situació concreta decidida per la sentència recorreguda si és favorable al menor (sens perjudici del valor de la doctrina plasmada per a supòsits futurs).

d) PER A LA UNIFICACIÓ DE DOCTRINA

➤ EN MATÈRIA PENITENCIÀRIA (DA 5 LOPJ, pt. 8):

- Sols pot promoure's contra actuacions de l'AP o de l'AN resolent recursos d'apel·lació contra actuacions del JVPe no susceptibles de cassació ordinària.
- **Motius:** existència de contradiccions o desacords entre aquesta mena de resolucions per a resoldre situacions en què hi ha identitat en els fets i en la norma jurídica.
- **Legitimació:** fiscal i penat.
- **Substanciació:** remissió al recurs de cassació ordinari amb certes particularitats.
- Acord del ple no jurisdiccional de la sala penal de 22 de juliol de 2004.
Requisits per a la unificació de doctrina:
 - Identitat del supòsit legal de fet; identitat de la norma jurídica aplicada; contradicció entre les diverses interpretacions d'aquesta norma; rellevància de la contradicció per a la decisió de la resolució recorreguda.
- Sols té **conseqüències a l'efecte d'actuacions posteriors a l'adopció** (no sobre les precedents).

IV. PROCEDIMENT

- **FASE DE PREPARACIÓ:** davant del tribunal que va dictar la resolució, mitjançant un escrit autoritzat per advocat i procurador dins dels 5 dies següents al de l'última notificació d'aquella, i manifestant motius concrets i promesa de constituir un dipòsit (només ac. popular).
- ✓ **Objecte** → expedició d'un testimoniatge de la resolució que servisca de base per a interposar el recurs.
 - Expedició del testimoniatge: citació a les parts perquè compareguen davant del TS.
 - Denegació: cap queixa.
 - Cap adhesió (art. 861).
- **FASE D'INTERPOSICIÓ:** davant de la sala penal del TS.
 - Comporta la formalització del recurs amb expressa al·legació i justificació dels motius concrets en què es fonamenta.
 - Cal presentar el testimoniatge de la resolució i el document acreditatiu d'haver formalitzat el dipòsit corresponent (acusació popular).

IV. PROCEDIMENT

➤ FASE DE SUBSTANCIACIÓ: davant del TS.

El TS estudia els motius de cassació i es pronuncia sobre l'admissió o la inadmissió del recurs:

a) Per raons de caràcter formal (art. 884)

- Resolucions no susceptibles de cassació.
- Motius no previstos en els art. 849 a 851.
- No es respecten els fets que la ST declara provats.
- No s'han observat els requisits legals per a la preparació i interposició.
- No s'ha reclamat al seu moment l'esmena dels defectes processals.
- Els documents de l'art. 849.2 no figuren en el procés.

b) Per raons de caràcter material (art. 885)

- Manca manifesta de fonament.
- El TS ha desestimat altres recursos substancialment iguals.
- Manca d'interès cassacional (ST dictades en apel. per l'AP o per l'AN).

✓ La denegació es fa mitjançant interlocutòria i requereix unanimitat dels components de la sala. S'hi pot interposar recurs.

IV. PROCEDIMENT

- **FASE DE DECISIÓ:** la sala segona del TS decideix sobre el fons del recurs amb celebració prèvia de vista o sense.
- **Celebració preceptiva de la vista** → 1. Quan les parts ho sol·liciten i la pena siga superior a 6 anys. 2. Quan siga aconsellable la publicitat dels debats. 3. Delictes compresos en els títols relatius a homicidi, avortament i altres delictes contra la integritat.
 - Si es desestima, declara que no escau el recurs i ordena al recurrent les costes i la pèrdua del dipòsit. La resolució esdevé ferma.
 - Si estima el motiu de cassació al·legat, declara que el recurs escau i cassa la sentència si:
 1. **Trencament de forma i infracció de precepte constitucional:** anul·la la ST i torna la causa al tribunal que la va dictar perquè la repose a l'estat que tenia quan es va cometre la falta i la substància.
 2. **Infracció de llei:** anul·la la resolució i emet un veredicte sobre el fons però prohibició de *reformatio in peius*.
- ✓ Ja no és possible un altre recurs.
- ✓ Si ha sigut mixt (de diversos motius): 1r, trencament de forma, i només si no són estimats es procedeix a l'anàlisi i la resolució dels altres.

FI